

Ajmane Peci Lahi

Samordnare mot våld i nära relationer

Remiss i ärende "Plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Lunds kommun 2023–2027"

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar

att godkänna upprättat yttrande över Lunds kommuns plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Lunds kommun 2023–2027.

att översända yttrandet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämnden har av kommunstyrelsen blivit ombedd att lämna ett yttrande över förslag på *Lunds kommuns plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Lunds kommun 2023–2027*.

Planen är ett kommunövergripande styrdokument som syftar till att främja rätten till ett liv fritt från våld och förtryck i Lunds kommun. Planen utgår ifrån den nationella strategin för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, samt regeringens sjuätte jämställdhetspolitiska delmål som är att "Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet." Handlingsplanen är anpassad efter Lunds lokala förutsättningar och behov.

Den föreslagna planen ersätter Strategi mot våld i nära relationer 2017–2022 och Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2021–2023.

2023-02-01

Diarienummer

SO 2022/0223

Underlag för beslutet

- *Plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Lunds kommun 2023–2027 (remissversion)*
- Arbetsmarknads- och socialnämndens tjänsteskrivelse 2023-02-01, Remiss i ärende "Plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Lunds kommun 2023–2027" (denna skrivelse).

Ärendet

Bakgrund

I Sverige och i många andra länder är våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål ett omfattande samhälls- och folkhälsoproblem som drabbar individen, närstående och samhället i stort. Våldet påverkar individens livssituation både på kort och långt sikt och kan få stora konsekvenser. Det kan handla om allt från psykologiska, fysiska, ekonomiska och sociala konsekvenser till dödligt våld som är den yttersta konsekvensen. Förutom individuella konsekvenser påverkas anhöriga och närstående på ett genomgripande sätt, varav barn och unga är särskilt utsatta.

Att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel ingår i regeringens jämställdhetspolitiska mål och är en angelägen fråga i Lunds kommun.

Planen är ett kommunövergripande styrdokument som konkretiserar målen i kommunens program för social hållbarhet och program för trygghet och säkerhet.

I framtagandet av planen har det funnits en arbetsgrupp med representanter från samtliga förvaltningar som har aktiviteter i planen och där funktionerna samordnarna mot heder och våld har varit involverade hela vägen med relevant kunskap tillsammans med kommunkontoret.

Mål och syfte

Det övergripande målet med planen är att *"främja rätten till ett liv fritt från våld och förtryck i Lunds kommun"*.

2023-02-01

Diarienummer

SO 2022/0223

Syftet med planen är ”att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel i Lunds kommun”.

Planen utgår från Nationell strategi för att bekämpa mäns våld mot kvinnor men har anpassats till Lunds lokala förutsättningar och behov och formulerats om till fem målområden för Lunds åtgärder.

1. Förebyggande arbete
2. Tidig upptäckt samt skydd och stöd
3. Återfallsförebyggande arbete
4. Kunskap och kompetens
5. Samverkan

Planen belyser de åtgärder som berörda nämnder åtar sig att genomföra under planens giltighet.

Insatser

I planen finns ett brett spann av åtgärder, från ett förebyggande arbete till att ge skydd och stöd till de som är utsatta. Planen omfattar även våldsutövare som vill förändra sitt beteende. Den innehåller också åtgärder som syftar till att höja kompetensen om våld hos personal som i sina verksamheter möter de som bor och vistas i Lund. I planen framgår det att medarbetare ska ha kompetens att identifiera varningstecken som tyder på en utsatthet för våld och förtryck. Medarbetare ska även ha kännedom om och kunna hänvisa till lämpliga stödinsatser. De fem huvudområdena konkretiseras i 28 åtgärder.

Förvaltningens förslag

Vi är i huvudsak positiva till planen och anser att den fångar stora delar av problematiken och det som Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ska och bör arbeta med.

Att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål är långsiktigt arbete som handlar om att verka för ett liv fritt från kränkningar, hot och våld. Det handlar om att verka för mänskliga rättigheter och jämställdhet. I planen finns det ett brett spann av åtgärder allt från förebyggande arbete, ge stöd och skydd till de som utsatt, återfallsförebyggande arbete, ökad kunskap och kompetens till samverkan med andra aktörer. Åtgärderna bedöms vara väl avvägda i förhållande till förordningar, nationella strategin och Socialstyrelsens rekommenderade insatser och är anpassade efter lokala utmaningar. Åtgärderna är väl konkretiserad och

2023-02-01

Diarienummer

SO 2022/0223

förankrade i pågående utvecklingsarbetet om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

På ett par punkter bör planen dock ändras eller förtydligas.

Förslag på förändringar i handlingsplanens inledning

En generell åsikt från förvaltningen är att åtgärder som riktas till barn behöver förtydligas ytterligare. Det bör framgå i ett stycke att våld mot barn ska förebyggas, upptäckas och barns rätt till skydd, stöd och behandling ska tillgodoses utifrån barnets bästa. Uppmärksammas våld ska anmälan skickas till arbetsmarknads- och socialförvaltningen enligt 14 kap 1 § SoL. Detta föreslås finnas med under inledningen av planen.

- I inledningen bör de sista tre raderna i tredje stycket tas bort.
"Ett projekt kommer att bedrivas i Lund under planens giltighetstid i syfte att öka den lokala förmågan att upptäcka, förebygga och motverka prostitution och människohandel."

Pilotprojektet har avslutats och övergått till ett lokalt nätverk mot människohandel och prostitution. I nätverket ingår polis, fastighetsägare, social jour med flera. Det bör också framgå att prostitution och människohandel är ett utökat område i planen, detta i linje med nationella riktlinjer.

- I inledningen bör det även framgå att våld i nära relationer är ett område där det finns ett stort nationellt intresse och det finns ett flertal förslag på lagändringar. Kommunen behöver vara förberedd på att det kan komma nya uppdrag och att nuvarande uppdrag kan behöva ändras utifrån förändring i lag och föreskrifter.
- Att förtydliga i inledningen att delar av de aktiviteter som finns inom detta område kommer vara en del av kommunens brottförebyggande arbete.

Förslag på förändringar i handlingsplanens åtgärder

Förebyggande arbete inom kapitel 3.1

- Särskilt sårbara grupper lyfts i planen men det saknas åtgärder kopplat till målgruppen. Åtgärder bör finnas och det bör framgå vad kommunen avser att göra för att nå och utveckla stödet till särskilt utsatta grupper. Ett förslag är att lägga till en åtgärd att under planperioden att ta fram särskilda åtgärder för de målgrupper som anses särskilt sårbara och som inte får tillgång till kommunens stöd.
- Under åtgärd 1.7 behöver inte specifika verksamheter eller funktioner framgå. Dessa bör istället finnas med i det material som ska tas fram. Nuvarande skrivning exkluderar kvinnojouren och tjejjouren där det idag finns en strukturerad samverkan mellan kommunen och ovan nämnda organisationer, vilket är en del av det lokala stödet.

Upptäcka våld samt skydd och stöd inom kapitel 3.2

- I inledningen till den del av handlingsplanen som avser åtgärder (kap.3.2). Finns en beskrivning av Lunds kommuns stöd till våldsutsatta barn och vuxna där stödet ska utgå från den enskilda individens behov och barnets bästa. Vi föreslår att formuleringen blir: *Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen finns det stor kunskap kring våld genom kommunövergripande samordnare, myndighetsfunktioner som kan bedöma och besluta om olika bistånd för den enskildes bästa samt verksamheten Kriscentrum som drivs i samarbete med andra kommuner i mellersta Skåne där det erbjuds samtalsstöd för både våldsutsatta och våldsutövare och barn som har bevittnat våld.*
- Inom området upptäcka våld samt skydd och stöd anser förvaltningen att kommunen kunde ta fram rutiner för på vilket sätt medarbetare ska ställa frågan om våld, i syfte att upptäcka våldsutsatta och våldsutövare, vuxna som barn. Detta bör finnas som åtgärd i planen. Detta är således en ny åtgärd som föreslås in i planen.

2023-02-01

Diarienummer

SO 2022/0223

Återfallsförebyggande arbete inom kapitel 3.3

I åtgärd 3.2 beskrivs ett lättillgängligt stöd i syfte att uppmärksamma personer i kris eller konfliktfyllda relationer som har eller riskerar att utveckla ett våldsamt beteende.

Förvaltningen föreslår att den sista meningen i åtgärden ändras till att stöd ska kunna ges både med och utan krav på bistånd. I remissversionen beskrivs endast att verksamheten ska ges utan krav på bistånd. En verksamhet utan krav på bistånd är viktigt för att möjliggöra ett lättillgängligt stöd men det är viktigt för kommunen att också kunna ge insatser som är behovsprövade, i de fall behovet av stöd kan behöva ges under längre tid.

Samverkan inom kapitel 3.5

- Under åtgärder 5.3 *"Utveckla föräldrastödet till föräldrar som lever med våld eller som själva har vuxit upp med våld och/eller hedersnormer i familjen exempelvis genom Lunds familjecentral."* Förvaltningen bedömer att åtgärden är angelägen men var i kommunorganisationen föräldrastödet ska ges behöver inte finnas med i handlingsplanen. Det är en åtgärd som behöver hanteras i den samverkansstruktur som finns mellan de berörda förvaltningarna. Åtgärden bör således ges utan att familjecentralen exemplifieras.

Beredning

Ärendet har beretts av samordnare mot våld i nära relationer inom resurs- och utvecklingsenheten i samråd med berörda enhetschefer, utvecklingschef samt utvecklingssekreterare.

Barnets bästa

Beslutet att anta planen förväntas bidra till en positiv utveckling för barn och unga i Lunds kommun genom att den fokuserar både på det breda förebyggande arbetet men också utifrån barns rätt att skyddas från våldsutsatthet. Barnkonventionen ger ett tydligt stöd i arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Planen ska bidra till en tryggare uppväxt fri från våld.

Ekonomiska konsekvenser

Området våld i nära relationer är av stort intresse från rikspolitiken och det finns förslag på lagförändringar som kommer innebära stora ekonomiska konsekvenser för kommunen. Dessa förändringar

2023-02-01

Diarienummer

SO 2022/0223

kommer uppmärksammas i nämndens remissvar gällande Ekonomisk verksamhetsplan för år 2024-2026 (EVP). Detta ärende avser samordnings- och samverkansåtgärder inom plan för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Lunds kommun 2023–2027. Förvaltningen bedömer att samordning och samverkan i förslaget inte medför några ekonomiska konsekvenser.

Förslag till beslut

Att godkänna yrkandet och översända skrivelsen till kommunstyrelsen.

Annika Pettersson
Arbetsmarknads- och socialdirektör

Johan Larsson Boström
Utvecklingschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom: